

moj novi minimulti

Protulice

Od košćice do simena

Ča/Što trebaš, da iz košćice i simena nastane rastlina?

zemlja/u	voda/u	muzika/u	toplo i svitlo
☐ važna ☐ nije važna	☐ važna ☐ nije važna	☐ važna ☐ nije važna	☐ važno ☐ nije važno

govor	gnjoj	dobar zrak	struja/u
☐ važan ☐ nije važan	☐ važan ☐ nije važan	☐ važan ☐ nije važan	☐ važna ☐ nije važna

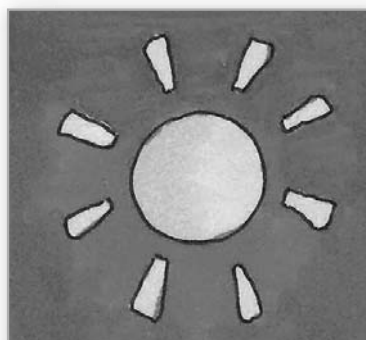
Rasline trebaju za rasti:

z _ _ _ **u**, **v** _ _ **u**, **t** _ _ _ **i** **s** _ _ _ _ , **g** _ _ _ _ , **z** _ _ _

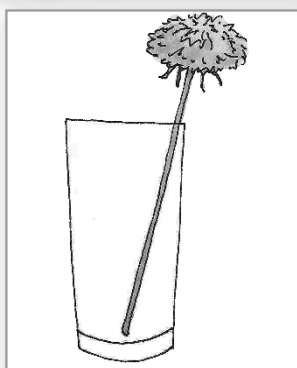
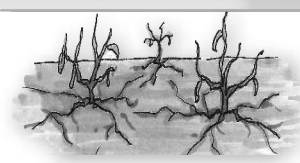

Ča/Što ću si oblići?

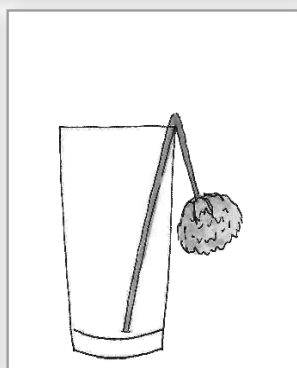
Pravilne oprave okruži za mrzlo vreme
plavom farbom a za vrućinu črljenom farbom

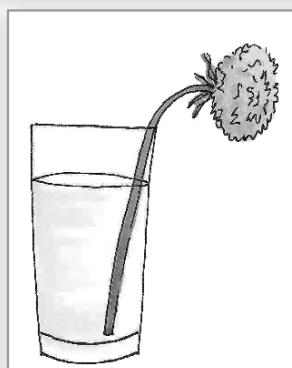
Mi si željimo lipo v _____ ,
ali g _____ / k _____ je isto važna!

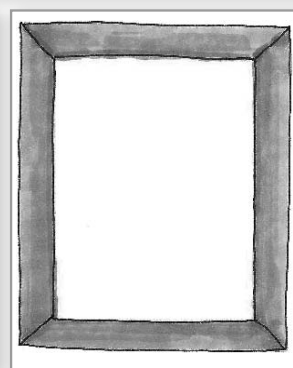
Bez vode!

Napuni čašu vodom i
pogledaj ča/što će se
dogoditi!

Za nekoliko uri
kasnije...

Jedan dan
kasnije?

Rasline tribaju v __ u !

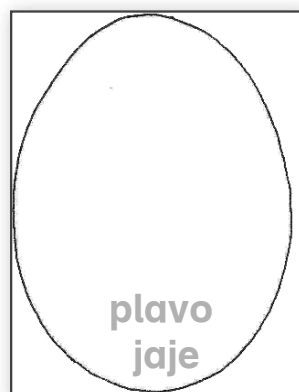
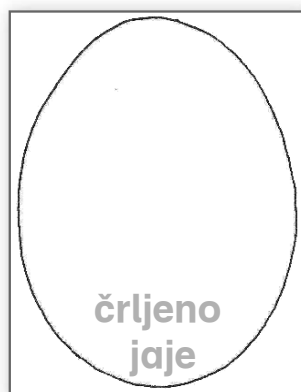
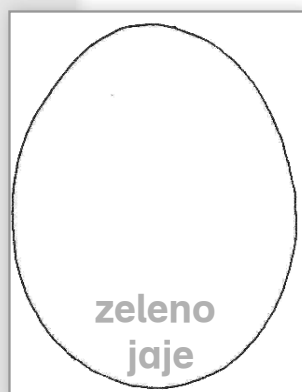
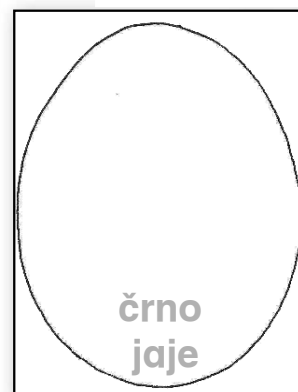
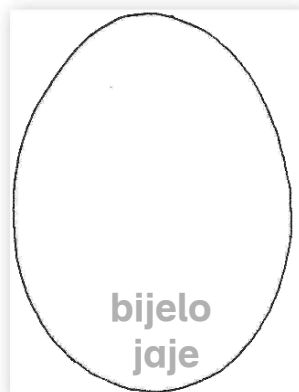
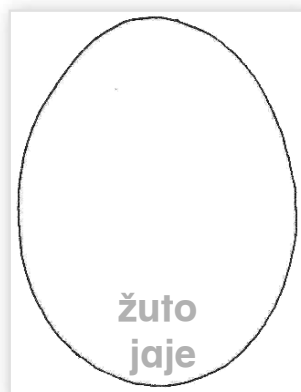
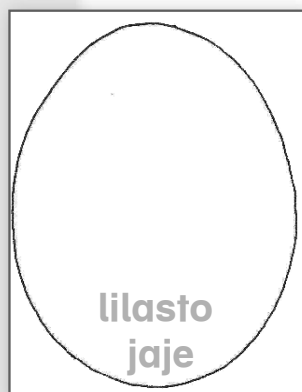
k: čitanje uz razumivanje,
eksperimenti kao motivacija za čitanje i razumiti upućivanja

minimulti novi moj

Vazmena jaja

Izmoljaj vazmena jaja s pravom farbom!

Skeniraj
me!

Zeko, rekao, želje, uteklo, veli, veseli, želji

Završi vazmenu pjesmicu:

Jedan mali _____

svašta bi ti _____,

ali od silne _____

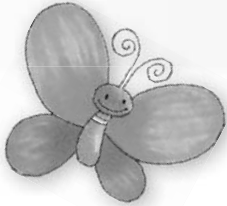
stih mu je _____.

Zato samo _____:

danas se _____,

sretan Vazam _____!

Vazam i protuliće

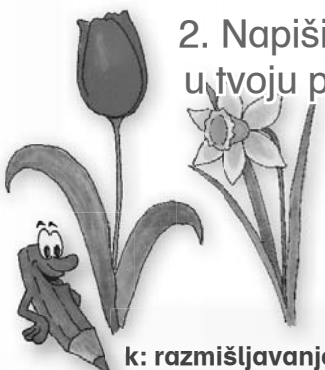
1. Najdi 20 vazmenih i protuličnih riči!

š	v	a	z	m	e	n	i	z	e	c	p	ć	k
t	u	l	i	p	a	n	ć	s	u	n	c	e	a
ž	n	a	r	c	i	s	a	k	r	o	k	u	s
m	e	t	u	lj	r	č	p	č	e	l	a	š	c
v	a	z	m	e	n	o	j	a	j	e	o	n	o
č	v	i	s	i	b	a	b	a	k	t	e	l	e
p	r	o	t	u	l	i	ć	e	a	p	i	c	a
ć	p	u	z	i	p	a	v	e	p	u	ž	s	o
s	l	a	d	o	l	e	d	ž	c	v	i	j	e
p	r	a	z	n	i	k	i	p	t	i	c	e	č
k	i	š	o	b	r	a	n	č	t	o	p	l	i
t	o	p	l	i	n	a	i	m	v	c	o	p	ž

2. Napiši nekoliko rečenica s riči ke si našao/našla u točki jedan u tvoju pisanku! Ti možeš i već riči hasnovati u jednoj rečenici.

Podcrtaj u svakoj rečenici imenice plavo, glagole črljeno i pridjeve zeleno!

k: razmišljanje o jeziku
proširenje i učvršćenje rječnika

minimulti novi moj

Krhić

U protuliću počnu cvasti kitice. Ovde vidiš krhić.
Svagdir moremo najti različne protulićne kitice.
Otkini si vani krhić i pofarbaj krhić zdola pravilno.
Po tom uredi riči na pravilno mjesto.

Čistimo vodu 2

Odgovori na pitanja u cijeloj rečenici!

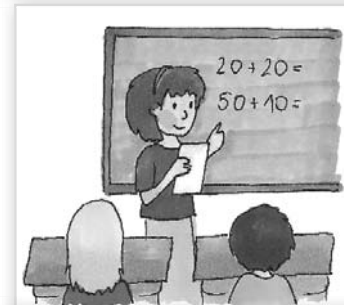

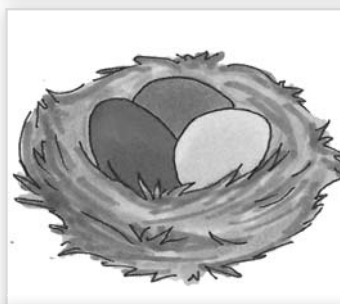

rizati kite – čitati knjigu – poljivati kitice – iskati vazmeno gnjazdo
sadii mrkve – pisati zadaću – podučavati dicu – kositi travu

Vježbaj sada deklinaciju glagolov u tvojoj pisanki ovako:

Ja poljivam kitice. Ti poljivaš kitice.
On/Ona poljiva kitice. Mi poljivamo kitice.

k: čitanje uz razumivanje
odgovoriti na pitanja k tekstu cijelom rečenicom

minimulti novi moj

Protuliće

Od masno otiskani riči je samo jedna pravilna,
zaokruži ju. Čitaj točno!

Ljetna dob protuliće **stoji/leži** pred vrati.

Sunce sviti jur **lipo/lako** i malo toplije. Ptice **stanice/selice**

se vraćaju iz juga. Ptice si gradu **gnjazdo/stan** i izležu jaja.

Jež se probudi iz **ljetnoga/zimskoga** sna. I žabe su se

probudile iz **zimske ukočenosti/zimskogga počivka**.

Svagdir se moru **vikati/viditi** prva ranocvijća (Frühblüher).

Oni cvatu u različini **farba/furma**.

Visibaba cvate u lipoj **bijeloj/plavoj** farbi.

Znaš/Zutra razlikovati tulipan, krokus, jaglac i hijacintu?

Njev cvijet **more/malo** biti črljen, žut, orandžast i lilast.

Hiže/Drivlja polako dostaju opet lišće i cvijet.

Sva **dica/ptica** se opet veselu, da se moru duglje igrati vani.

Zač doprimi vazmeni zec vazmena jaja?

Pročitaj i odgovori na pitanja cijelimi rečenicami!

Vazam bez vazmenoga zeca? – To nije za predstaviti!

Ali odakle dojde običaj o vazmenom zecu? Postoje nekoliko teorije zač vazmeni zec doprimi vazmena jaja.

Ovo su dvi od njih! **Prva teorija:** Zec je u stari časi bio simbol za Jezušu Kristušu, ki se je na Vazam goristao. Isto tako je zec jako plodan (fruchtbar).

On more dostati do 20 mladih u jednom ljetu. Tako stoji zec, kot nijedna druga stvar, za novi žitak i se kroz to odnosi opet na goristajanje Jezušu. **Kako je zec nastao vazmeni zec se ipak ne more točno reći.** On je po prvi put imenovan kao „vazmeni zec“ 1682. ljeta od jednoga doktora. On piše da su si roditelji izmislili vazmenoga zeca zbog toga, da moru dicit razložiti kako su šara jaja došla u njeva gnjazda.

Druga teorija: Prije je bilo u zimi čuda hladnije i tako su na protuliće došli zeci blizu k stanu i su iskali ča/nešto za žerati. Normalno zeci ne dojdu tako blizu človiku, a kroz to su ljudi mislili da zec doprimi ta lipa šara jaja k dicit.

Odgovori na pitanja cijelimi rečenicami!

1. Ki simbol je zec bio u stari časi?
2. Koliko mladih more zec poroditi u jednom ljetu?
3. Za ča/što stoji zec kot nijedna druga stvar?
4. U kom ljetu je zec prvi put imenovan?
5. Ča/Što ti misliš, zač postoji vazmeni zec?

k: čitanje uz razumivanje:
čitati tekst i razumiti smisao

minimulti novi moj

Gavran Rudi

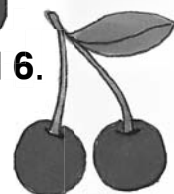

Ovo je gavran Rudi. On najradje žere črišnje.

Na prvom stablu mu se ali raču samo črišnje, ke slišu k jedankratu od 6.

Na drugom stablu si izabere samo črišnje iz jedankrata od 7.

Pofarbaj sve črišnje črljeno, ke požere gavran Rudi.

Potpuri računov

Izračunaj vazmena jaja!

$$\begin{array}{r} 7654 \\ 2109 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6654 \\ - 2067 \\ \hline \end{array}$$

$$\underline{823} \cdot 9$$

$$588 : 6 =$$

$$6381 : 9 =$$

$$9506 : 7 =$$

$$2859 : 3 =$$

$$1016 : 8 =$$

$$\underline{442} \cdot 6$$

$$\underline{1176} \cdot 8$$

$$\underline{2089} \cdot 5$$

$$\underline{917} \cdot 7$$

$$\begin{array}{r} 8477 \\ 953 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2682 \\ 1629 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5199 \\ 3338 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 1575 \\ 6096 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8264 \\ - 2995 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9402 \\ - 2867 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6267 \\ - 4474 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9332 \\ - 549 \\ \hline \end{array}$$

k: operiranje
računati u brojevnom prostoru do 10 000

minimulti novi moj

Igra kockom – U aprilu

Štari

Vjetrov
Pazi na
3 polja

grmljavina

vjetar

godina

Magleno je!
Pazi na putu u školu!
Pauziraj jednoć!

Godinasto je!
Zami kišobran!
1 polje dalje!

sunce

rovito je!
na cesti!
ja najzad!

Snig pada!
Napravi snigovića!
Prekini kockanje!

snig

magla

Mrzlo je!
Čitaj knjigu!
Pauziraj jednoč!

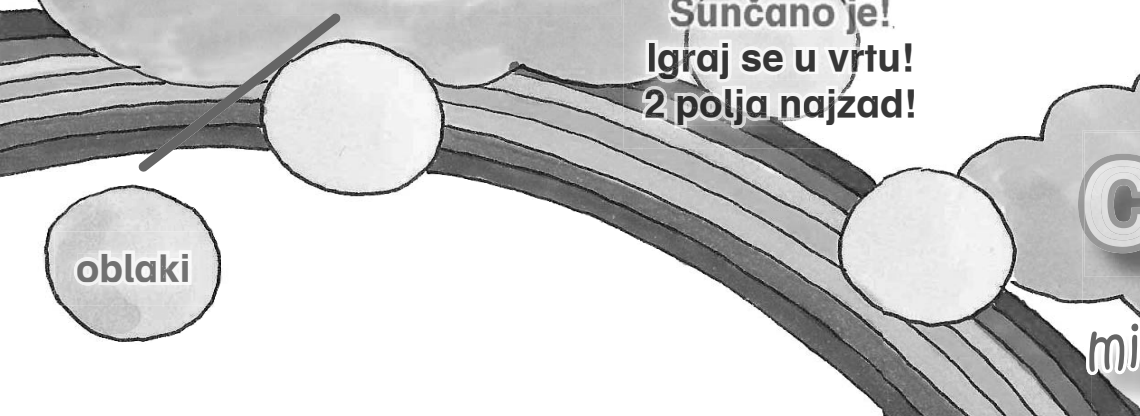
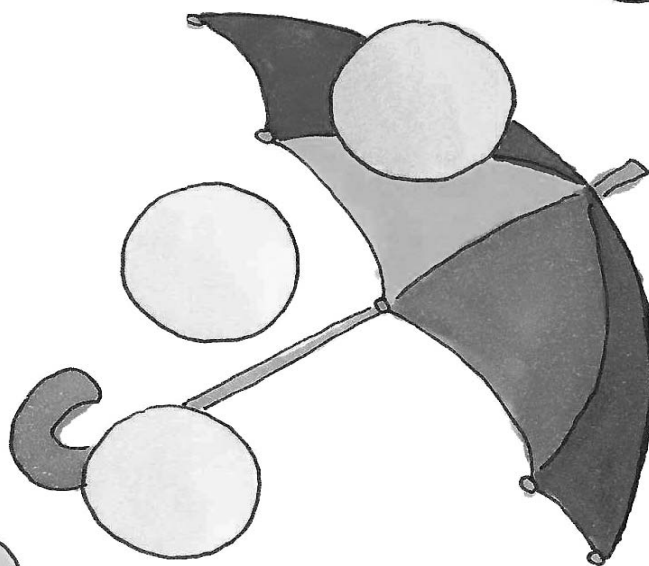
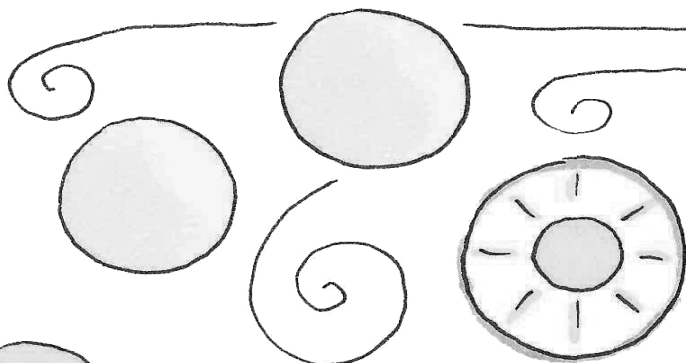
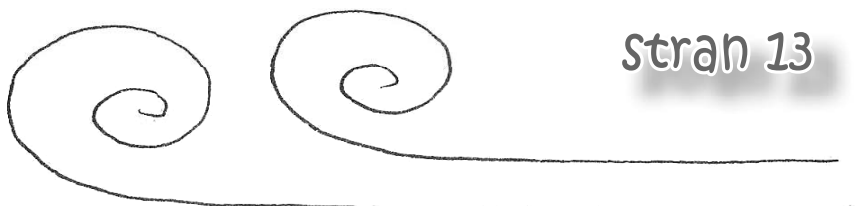
Oblačno je!
Pohodi prijatelja!
Kockaj još jednoč!

Sunčano je!
Igraj se u vrtu!
2 polja najzad!

oblaki

cilj

minimulti novi moj

Paraple

(M. Miloradić 19. 9. 1850 – 15. 2. 1928)

S doma si prošao

godina gre ...

Doma ostao je

tvoj paraple.

Ter ako zato

pukneš na jad,

će li te manje

godina prat?

Vazmena jaja

(A. Leopold 13.6.1928 - 8.5.2021)

Ringa, ringa raja

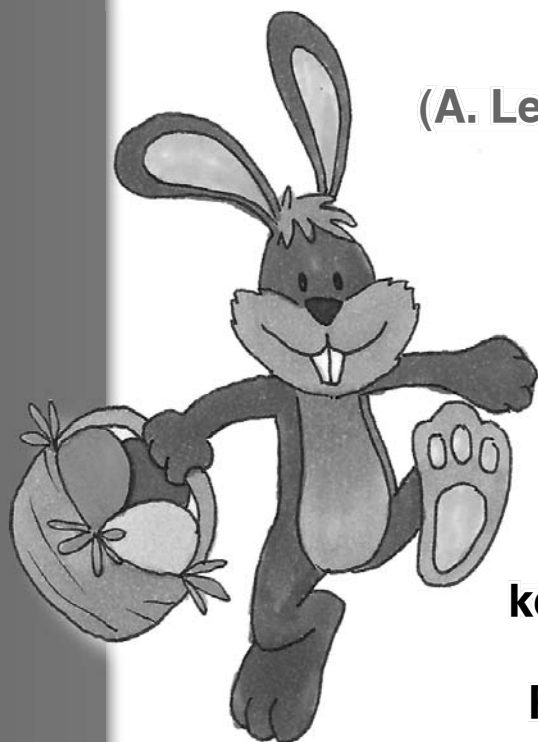
u travi su jaja;

plava i črljena,

žuta i zelena,

ka su našla naša dica

Rudi, Petra i Marica.

Igra za pauzu

Igraj se s tvojimi prijateljima ovu igru!

Vi tribate: kocku i keglje za igranje

Ovako ide: Sva dica postavu keglje za igranje na štart. Dite, ko se prvo kocka 6, se smi početi igrati. Kad dođeš na šaru kiticu, moraš čitati nalog i se gibati, kot je napisano. Kad dođeš na bijelu kiticu, se ne stane ništa.

	Skoči pet puta u visinu.
	Biži na mjestu i broji do 20.
	Skoči pet puta kao žaba.
	Postavi se na jednu nogu i broji do 10.
	Sjedi se na tlo i nogami gazi kao biciklom.

Dobitnik je, ki prvi dojde u cilj!

Štart

Cilj

k: čitanje uz razumivanje:
razumiti naloge

minimulti novi moj

Macicna nedilja

Ježuš dojde u Jeruzalem. Ljudi ga veselo čekaju.

Ljudi ga pozdravu kot kralja.

Ljudi mislu da će Ježuš osloboditi zemlju oružjem.

Ljudi si želju da je Ježuš kralj boja.

Ježuš nije kralj boja. Ježuš je kralj mira.

Ježuš je kralj ljubavi. Ježuš jaše na oslici.

Kralj boja jaše na konju. To ljudi ne razumu.

Zato su kasnije razočarani.

	da	ne
Ježuš dojde u Betlehem.	U	V
Ljudi ga veselo čekaju.	A	D
Ljudi si želju da je Ježuš kralj mira.	D	Z
Ježuš je kralj mira.	A	O
Ježuš jaše na konju.	S	M

Ka rič je shranjena?

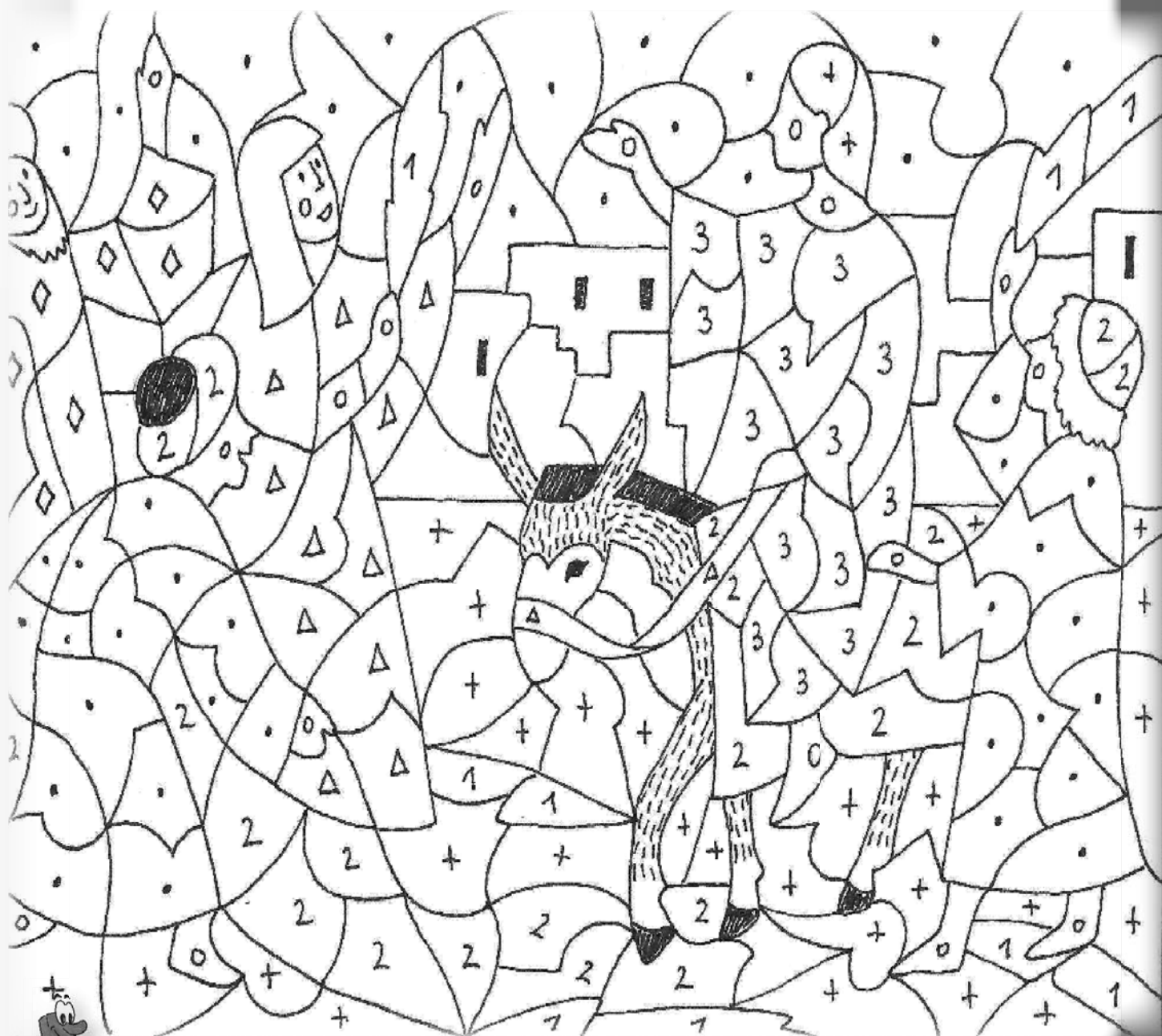

Slika za Macicnu nedilju

Pomoljaj svako polje.

+ = kafecko / 0 = rozasto / 1 = zeleno / • = plavo

Sve drugo moreš pomoljati kako kaniš. Ča/Što najdeš?

k: čitanje, uvid u jezik
čitanje uz razumivanje, djelati po nalogu

minimulti novi moj

#talents4climate**SŠ Sv. Mihalj na putu ekspertu klime**

#talents4climate se zove međuškolski projekt na teme „Klimatske promjene i klimatski pogodno gradjenje i stanovanje“, pri kom je sudjelovala Sridnja škola

Sv. Mihalj kao jedna od šest škol od 2020. do 2022. ljeta.

Nositelj ovoga projekta bio je „Europski centar za obnovljivu energiju“ (EEE) u Novom Gradu u kooperaciji s partneri „O.K. stan energije“ u Velikom Petarštofu kao i „Austrijski savez za klimu“. Na izgradnji klimatskoga mjesta pred školom sudjelovali su HTL Pinkafelj i općina Sv. Mihalj.

Cilj ovoga projekta je senzibilizacija školaric i školarov za ovu važnu tematiku, da razvijaju razumivanje i svist za uzroke klimatske promjene i za prilagodjenje klime i da im se pokaže kakovimi mjerami se more reagirati na promjenu klime. Pri različni djelaonica, zanimljivi predavanji i ekskurzija dostala su dica mnogo teoretskoga inputa u kombinaciji s praktičnimi primjeri i aktivnosti na ovom području. Peljačtvo projekta postavilo je na raspolaganje nebrojne impulze i materijale za podučavanje. Naučeno znanje i iskustvo se nadalje koristi i implementira u podučavanju u svi predmeti. Projekt je pobudio interes školaric i školarov za istraživanje, prirodoznanstvo kao i tehniku i inovaciju, osebužno kod divičic.

Odgovorni projekta **#talents4climate** pri završnoj prezentaciji u Novoj Gori

23. junija 2022., pri završnoj priredbi u Novoj Gori, kade su bili nazoči projektne partneri, prezentirale su sve škole svoje projekte zadnjih dvi ljet na različni način javnosti. Bilo je viditi intenzivno bavljenje s ovom tematikom. Za školarice i školare je razmjena idejov i informacijov izmed različnih škol bila vrlo važna za daljnje djelovanje na ovom području.

Aktivnosti u okviru projekta **#talents4climate** u sridnjoj školi u Sv. Mihalju:

- korišćenje klima-tableta u različni predmeti
- montaža digitalne meteorološke stanice u školskom dvoru
- evaluacija upitnoga lista za roditelje na temu „prilagodjenje klimatske promjene“
- radionice/„workshopi“ s eksternimi stručnjakinjama i stručnjaci za klimu
- ekskurzija 4. razredov poduzeću „O.K. stan energije“ u Veliki Petarštof
- ekskurzija 3. razredov u varoš Grac, ki sliši zajednici klimatskoga saveza
- „Dan klime“ s multimedijalnom prezentacijom obdjelanih projektov svih razredov u školi (teme: šparanje energije, pravilno prozračivanje razreda, izvori obnovljive energije, uticaj hrane na klimu, problem s palminom uljem, korišćenje pesticidov, klimatski pogodna gradnja, izgradnja pasivno energetskoga stana, ...)
- školarice i školari u ulogi kao „detektivi klime“ napravili su provjeru energije u školi (schulinterner Energiecheck) i tako izvidili potrošnju energije, sa ciljem najti mogućnosti šparanja energije u budućnosti
- sadjenje novih grmov u živom plotu za školom
- obnavljanje špirale biljkov
- izgradnja klimatskoga mjesta pred školom

Opširnije informacije ovom projektu se moru najti na domaćoj stranici naše škole pod adresom www.ms-stmichael.at i na Fejsbuku.

4.k razred (2021/22)
SŠ Sv. Mihalja pri
ekskurziji kod firme
„O.K. stan energije“
u Velikom Petarštofu

k: čitanje
zadobiti spoznanja o životni procesi i o biološki posljedica

minimulti novi moj

Opis aktivnosti oko projekta #talents4climate

Workshop/Djelaonica: „Posljedice promjene klime“

Školarice i školarci 3. razredov imali su workshop o promjeni klime, koga je održala mag.a Steffi Greiter, zastupnica štajerskoga saveza za klimu. Na zanimljiv način i pomoću mnogih eksperimenata i jasnih primjera objasnila im je, što moru činiti, da bi se suprotstavili klimatskoj promjeni. U fokusu su bile teme

„Klimatski pogodno gradjenje i stanovanje“ i „Opskrba energijom i zaštita katastrofe“.

Stručnjakinja Europskoga centra za obnovljivu energiju, DI Katalin Bödi, predstavila je „Eko-energetičnu zemlju južno Gradišće“ sa svojim projektima i predočila doci posljedice i promjene klime u našoj regiji. Ova modelna regija postoji od 19 općina južnoga Gradišća, koj sliši i općina Sv. Mihalj kao član. Dala je zainteresiranoj mladini konkretne informacije na pitanja: Ke općine slišu „Eko-regiji“? Kako je u ovih općina vidljivo da se zalagaju za zaštitu klime i okoliša? Ke obaveznosti imaju ove općine? ... Pri ovom workshop dostala su dica opširan uvid u ovu jako važnu tematiku.

Workshop na temu „Cjelovito razumivanje klimatske krize“

Referent Johannes Wittmann, zaposlenik i študent iz područja okoliša i gospodarstva na Sveučilišću u Gracu, razložio i pokazao je školaricam i školarom 2. razreda na vrlo interesantan i razumljiv način klimatsku krizu općenito. Važne činjenice o uzroci i posljedic klimatske krize kao i mogućih putov rješenja povezanih problemov bili su u fokusu zanimljivoga tečaja.

Djelo u grupa bilo je posebno uzbudljivo za mlade stručnjakinje i stručnjake klime. Dizajnali i prezentirali su plakate, ki kažu buduće i ekološki povoljno skupno življenje. Pri izdjetanju razliĉnih zadać pokazali su dosadašnje iskustvo i opsežno

predznanje na području klime i klimatske promjene, na što smo kao EKOLOG škola posebno gzdavi i što nas potvrđuje u našem odgojno-obrazovnom djelu.

Nešto drugaĉiji obilazak kroz grad Grac

Školarice i školari 3. razredov su bili na ekskurziji u Gracu i na poseban naĉin upoznali varoš, ki sliši zajednici klimatskoga saveza. Išli su kroz grad i promatrali razliĉna rješenja, ideje i mjere na području zaštite klime, potrošenja, mobilnosti, izgradnje, stanovanja i prilagodbe klimatskim promjenam. Peljaĉica upozorila je na takozvani „Carsharing“, na e-automobile, na probleme odvajanja otpatkov, na regionalno i sezonalno kupovanje i ozelenjavanje arealov i stanov. Važan cilj ove priredbe je bio, da se kod dice razvija svist za uzroke klimatske promjene i da se mladim aktivistom pokaže, da je svaki odgovoran i more malo doprinesti za zaštitu klime.

Što moreš ti ĉiniti za ĉuvanje klime i protiv klimatske krize?

Premišljavaj i rešerširaj! Napravi sličnu mindmap na plakatu! Obisite plakate i diskutirajte vaše ideje u razredu! Opširan opis o „Danu klime“ i „klimatskom mjestu“ morete ĉitati u dojućem izdanju!

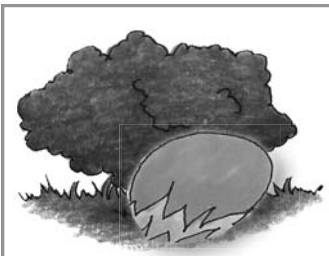
k: premišljavati i rešerširati o klimatskoj krizi

minimulti novi moj

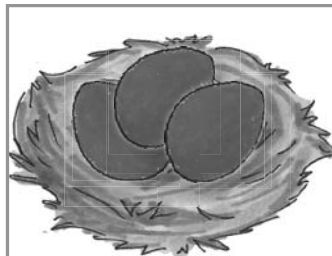
Kamo je vazmeni zec shranio vazmena jaja?

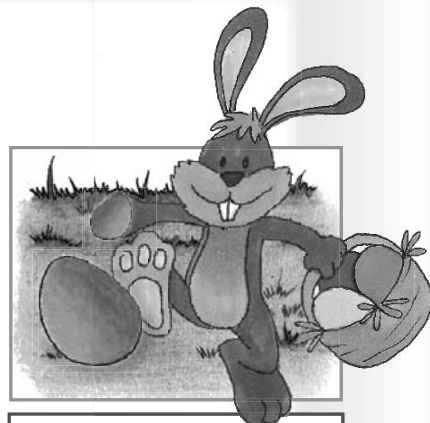
u vrt

u grm

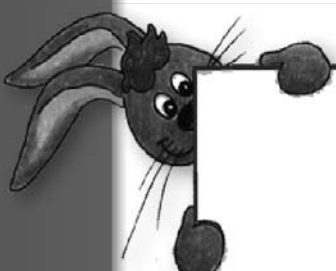

u gnjazdo

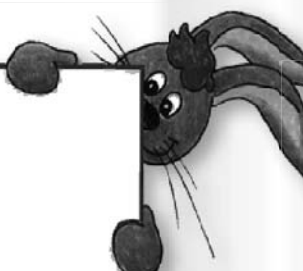

u travu

Povidajte i pokažite na sliku! Kamo je? U ...!
Crtajte kamo je vazmeni zec shranio jaja?
Pazite – jedno jaje ili več jaj?

Črljena jaja je shranio u gnjazdo.

Plava jaja je shranio u travu.

Zelena jaje je shranio u grm.

Žuta jaja je shranio u vrt.

Vazmena nedilja (Čitaj i poveži!)

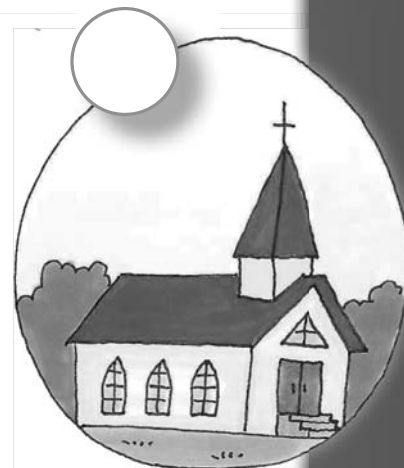
**Rano jutro tata ide u crkvu,
da posveti jiliše.**

**Memo išće
vazmene dare u vrtu.**

**Onda familija
ručuje.**

**U deset uri idu
k maši.**

**Na objed su pozvani
dida i baba.
Zatim se idu šetati.**

k: čitanje
znati čitati i razumiti čitane tekste, ki odgovaraju starosti

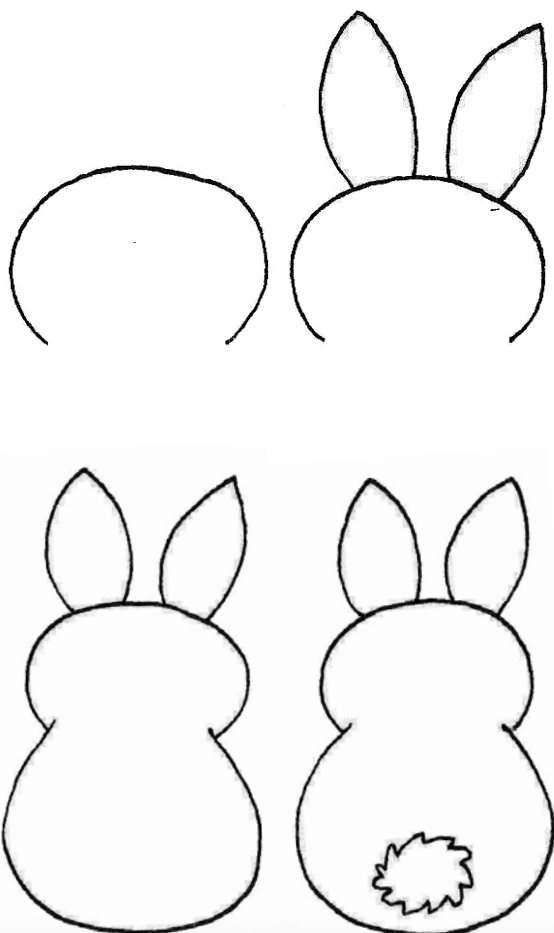
minimulti novi moj

Vazmeni zec

Kako se molja vazmeni zec?

Namoljaj vazmenoga zeca

korak za korakom ovako:

Kazalo

Ča/Što tribaš?.....	2
Ča/Što ću si obličići?	3
Vazmena jaja	4
Vazam i protuliće	5
Krhić	6
Glagoli	7
Protuliće	8
Zač doprimi vazmeni zec jaja?	9
Gavran Rudi	10
Potpuri računov	11
Igra kockom – U aprilu	12
Igra kockom – U aprilu	13
Pjesmice	14
Igra za pauzu	15
Macicna nedilja	16
Slika za Macicnu nedilju	17
Prinos SŠ Sveti Mihalj	18
Prinos SŠ Sveti Mihalj	19
Prinos SŠ Sveti Mihalj	20
Prinos SŠ Sveti Mihalj	21
Kamo je vazmeni zec shranio jaja?	22
Memo: Vazmena nedilja	23
Vazmeni zec	24

Vlasnik i izdavač / Medieninhaber und Herausgeber: © 2023. HNVŠ
Narodna visoka škola gradišćanskih Hrvatov - <http://www.vhs-croates.at>
VHS der burgenländischen Kroaten in 7000 Eisenstadt, Marktstraße 3, Technologiezentrum

Odgovorno uredništvo: Bunyai Štefan, Hajszan Margit, Herzig Dagmar, Omischl Martin, Marlovits Heidemarie, Mersich Mirijam, Polgar Monika, Schmidt Nadja, Sinkovits Elke, Weidinger Katharina

Lektorica: Zrinka Reiter-Kinda - **Koordinatorica:** Vukman-Artner Karin

Ilustracije: Gabriel Jasmine - **Layout i slog:** Bunyai Štefan

Opog minimulti digital: <https://minimulti.bildungsserver.com>

Poštanski ured ishadjanja: 7000 Željezno, **Tiskara:** Wograndl Druck, 7210 Matrštof

Izjava polag Zakona o mediji: „moj novi minimulti“ je časopis za školare/šolarice u Gradišću.

Erklärung gemäß Mediengesetz: „moj novi minimulti“ ist eine Zeitschrift für SchülerInnen im Burgenland, verfasst in kroatischer Sprache. Gefördert vom Bundeskanzleramt aus Mitteln der Volksgruppenförderung.

minimulti
digital

